

Poručík Řanda je mladým, ale zkušeným velitelem dělostřelecké baterie. Brány Vojenské akademie opustil před třemi roky a od té doby už vychoval dva ročníky dělostřelců. Proto se rozhodl velitel pluku ustanovit ho do funkce velitele odloučené baterie ve Mšeném u Budyně nad Ohří.

Dělostřelecká baterie je ubytována v dřevěných barácích po Němcích a Řanda se zároveň stává velitelem posádky v tomto lázeňském městě, které je ale jenom větší vesnicí s nefalšovanou návsí a rybníkem.

Automaticky je poručík Řanda přijat mezi místní smetánku, kterou tvoří místní lékař, lékárník, přednosta železniční stanice, poštmistr a ředitel lázní.

Řanda si pomalu zvyká na maloměstský život a ve svém odloučení od dosavadního spěchu a vzruchu velké posádky začíná nalézat dokonce určité zalíbení. S velitelem pluku je spojen špatně fungujícím telefonickým spojením a písemným stykem prostřednictvím státní pošty, což má své nesporné výhody. Dělostřelecký výcvik si organizuje podle svých představ a o dosažených výsledcích posílá na velitelství pluku stručná měsíční hlášení.

Také vojáci základní služby jsou v posádce docela spokojeni, protože mají více vycházek a volna než ve velké posádce. O jejich materiální potřeby, především ale o chutné a kvalitní stravování se svědomitě stará účetní rotmistr baterie, kterému důvěrně říkají táta Kosař.

Mezi velitelem baterie a jeho účetním rotmistrem se vyvinul velmi dobrý služební i osobní vztah. Kosař svého velitele respektuje přesto, že by mohl být jeho otcem, Řanda si naproti tomu váží Kosařových praktických znalostí a schopností finančně i materiálně spolehlivě zajistit chod služby odloučené jednotky.

Stereotypní chod služby baterie naruší přípis z velitelství pluku: „Věc: Vojáci zákl. sl. odvelení – nařízení. Text: Z rozkazu velitele pluku vám nařizuji odeslat deset vojáků zákl. sl. občanským povoláním zedník, přidavač, fasádník, pokrývač nebo tesař k dlouhodobému odvelení na výstavbu garáží u mateřského útvaru. Jmenovaní se budou hlásit na velitelství pluku dne 30. t. m. do 16.00 hodin.“

Řanda si nechá přinést osobní spisy svých podřízených, pečlivě je prostuduje, a protože žádný z vojáků nemá uvedenou profesi, odepíše na velitelství pluku: „K vašemu přípisu čj. ... ze dne ... hlásím, že po zodpovědně provedeném průzkumu občanského povolání vojáků zákl. sl. dělostřelecké baterie nikdo z nich není ve vámi požadovaných odbornostech vyučen.“

Obratem pošty obdrží poručík Řanda další přípis, tentokrát vlastnoručně podepsaný velitelem pluku: „Skutečnosti, které uvádíte ve svém hlášení čj. ... ze dne ... jsou mi velmi dobře známé. Přesto trvám na splnění svého rozkazu v původně stanoveném termínu.“

Štábní rotmistr Kosař zastihne zoufalého velitele baterie s hlavou v dlaních nad tímto přípisem,

a když si jej přečte, snaží se mu poradit. „Pane poručíku, vždyť máme u baterie těch dvanáct Maďarů a stejně nevíme, co s nimi. Co kdybychom je tam poslali?“

„To přeci nejde, pane štábní, vždyť ty kluci neumí ani slovo po slovensky, natož česky.“ „No právě proto, pane poručíku. Dejte mi na to jeden den a já je to naučím.“

Řanda jenom mávne rukou a přemýšlí, jaký trest mu bude uložen za nesplnění rozkazu.

Druhý den přijde Kosař s Maďary jako Kristus se svými apoštoly k Řandovi do kanceláře.

Dvanáct osmahlých tváří synů jihoslovenských nížin zvědavě pohlíží na svého velitele, který o nich ví, že nejsou ničím vyučeni a o stavařině nemají zřejmě ani ponětí.

V osobním spise má většina z nich poznamenáno: zemědělský dělník, nádeník, pomocný dělník, někteří dokonce nemají dokončenou ani povinnou docházku v maďarské škole.

Poručík Řanda osloví prvního z nich: „Jak se jmenujete?“

Vojín se vypne do pozoru a zakřičí: „Vojak Petöffi. Som murár!“

Řanda se podívá na druhého a zeptá se: „Pracoval jste někdy na stavbě?“

„Vojak Kovacz. Som murár,“ hlásí v předpisovém pozoru snědý hoch.

A když se zeptá třetího: „Vy jste Maďar?“ a slyší: „Vojak Nagy. Som murár,“ propustí je a

Kosaře požádá, aby je tedy odeslal pod velením poddůstojníka, který je předá na velitelství pluku. Uplynul týden, za ním druhý a ve Mšeném po odeslaných vojínech ani vidu, ani slechu.

Se značnými obavami se chystá poručík Řanda na velitelství pluku, kde se má konat pravidelný měsíční rozbor plnění uložených úkolů. Shromáždění důstojníci pluku zaujmou svá místa na učebně štábu a očekávají příchod svého velitele.

Ten převezme se zachmuřenou tváří hlášení náčelníka štábu a měsíční rozbor zahájí zcela netradičně: „Pánové, jsem krajně rozezlen, jakým způsobem byl proveden výběr vojáků, určených na výstavbu garáží pro naši novou automobilní techniku. Váš přístup ke splnění tohoto úkolu je naprosto nezodpovědný, povrchní a svědčí o vaší hrubé nekázni. Upozorňuji, že proti viníkům přijmu ta nejtvrdší kázeňská opatření. Poručík Řanda – předstupte!“

„Už je to tady,“ uvědomí si vyvolaný a vypočoduje před svého velitele.

Ten pokračuje: „Dobře si prohlédněte tohoto mladého důstojníka a vezměte si z něj příklad.

Místo deseti mužů odeslal dvanáct kvalitních pracovníků, kteří plní své úkoly příkladně, zodpovědně a vysoce kvalitně, bez ohledu na své osobní volno. Jsou ukázněni a přesto, že neovládají plně služební jazyk, je s nimi stavbyvedoucí naprosto spokojen. Pane poručíku, vyslovuji vám své velitelské uznání.“

Z tohoto nečekaného obratu se Řanda plně vzpamatuje až na zpáteční cestě do své posádky.

Vyčítá si jenom, že neměl příležitost k tomu, aby veřejně přiznal, kdo a jakým způsobem zabezpečil u jeho baterie tak odpovědný výběr vysoce kvalifikovaných, pracovitých stavebních odborníků.

Karel Říha, ilustrace: Aleš Rambousek